

Fikir PERVER

Fikir, Sanat ve Edebiyat.

86. Sayı Eylül 2026

Ey Türk Gençliği,

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler.

Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr-u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır!

Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

Atatürk

FİKİRPERVER

Fikir, Sanat ve Edebiyat..

2017 senesinde başlattığımız “Geleceğimiz Kitapta” adlı köy okullarına kütüphane kurma projemizi sürdürürken ülkemizdeki genç yazarların ülkesine seslenmesi için 2019 Ağustos ayı itibarıyla Fikirperver Dergi olarak karşınızdayız. Amacımız gençlerin hislerini bu dergi vasıtasıyla yazıya dökmesidir. Keyifli okumalar dileriz.

Yazarlarımız

Ali Şahin
Betül Utcu
Ekin Çinici
İsmail İğdeli
Mehmet Ali Keskinlik
Mehmet Şahin
Melis Özşahin
Önder Koç
Rafiye Öztürk
Şehnaz Orhan

Sizden gelenler

Rafiye Öztürk
Ali Şahin
Önder Koç

Editörlerimiz

Merve Kakıcı
Özgür Aktaş
Firdevs İzgören

Kapak İllustrasyon

Büşra Karaca

Tasarım

Sıla Ergün
Ekin Çinici
Beyza Nur Özgül

Sesli Dergi

Sılanaz Kalender

İletişim

Büşra Ayrancıoğlu

Dijital Medya

Ekin Çinici
Büşra Ayrancıoğlu

2019 yılında ülkemizin gençlerinin isteklerini dile getirmek için oluşturulan Fikirperver dergi’ de siz de yazmak isterseniz bizimle mail yoluyla iletişime geçebilirsiniz.

86.Sayı

Eylül/2026

fikirperverdergi.com

▶ Fikirperver Dergi

📷 🐦 fikirperverdergi

fikirperverdergi@gmail.com

Geleceğimiz Kitapta

Kasım 2017’ de üniversite öğrencileri tarafından köy okullarına kütüphane projesi bugün itibarıyla ulaşmıştır. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

▶ Geleceğimiz Kitapta

📷 🐦 @gelecegimizkitapta

KAPAĞIN HİKAYESİ

Bu çizimin hikâyesi bir kitapla başladı. Kitabın benimle olan ilk buluşmasına dönersek, her şey Fikirperver’le başladı. Fikirperver’e katıldığım ilk sıralarda Liman Kitap Kafé’de bir buluşma düzenlenmişti. Buluşma bitiminde kitaplar arasında dolaşırken bir kitap gözüme çarptı: İnsan Birikimdir.

Kitabın ismi o kadar güçlüydü ki... Durup düşündüğümde, gerçekten de insanın bir birikimden ibaret olduğunu fark ettim. İnsan bir anda ortaya çıkmıyor. Hayatımızda bazen çok küçük görünen bir şey geliyor ve biz fark etmeden içimizde bir yerlere yerleşiyor; ardından başka bir şey, sonra bir diğeri... Bunlar zamanla birikiyor ve nihayetinde “biz” dediğimiz o benzersiz varlık ortaya çıkıyor.

İnsanın içinde birikenler bir süre sonra kendine bir çıkış yolu arıyor. Kimimiz yazıyor, kimimiz çiziyor, kimimiz fotoğraf çekiyor; kimimiz müzik yapıyor, kimimiz de konuşuyor. Ama sonuçta hepimiz içimizde birikenleri dışarı aktarmanın bir yolunu buluyoruz. Benim Fikirperver bünyesinde tercih ettiğim yol ise çizmek ve yazmak oldu.

Çizime baktığınızda, merkezde bir adam göreceksiniz. Baş kısmı, küçükken elimize geçen birkaç harçlığı büyük bir özveri ve heyecanla biriktirdiğimiz metal bir kumbarayı andırıyor. Fakat bu kumbaraya para değil; yaşantılar, okumalar, insanlar ve duygular birikmiş ve bütün güzelliği, renkliliği ile etrafına doğru taşıyor. Anlaşılan o ki içinde nefret, kin ve pişmanlıklar yerine çok daha renkli şeyler biriktirmiş.

Adamın omzunda ise küçük bir sincap duruyor. Annelerimizin yaz boyunca hazırladığı kışlık salçalar gibi, sincaplar da yaz boyu yiyecek toplar. Ancak ilginç bir detay vardır: Sincaplar gömdükleri yiyeceklerin yaklaşık yüzde 20 ile 50’sini unuttur veya geri çıkaramazlar. Toprak altında unutilan bu meşe palamutları, cevizler ve fındıklar ilkbaharda filizlenir. Bu sayede sincaplar, ormanların yenilenmesinde ve ağaçların yayılmasında kritik bir rol oynar.

Bunları uzun uzun anlatıyorum; çünkü bizim de sincaplarla çok ortak noktamız var. Bazen pek çok kitap okuyor, filmler izliyor, sohbet ediyor, dersler dinliyoruz. Sonra üzerinden biraz zaman geçiyor ve her şeyi unuttuğumuzu sanıyoruz. Oysa geçmişteki deneyimlerimizin bir gün filizlenip zihnimizde ve çevremizde bambaşka bir orman oluşturacağından habersiz yaşıyoruz.

Kitapta geçen çok harika bir cümle var: “İnsan ancak kendisinde olanı verebilir bir başkasına; aşksa aşk, bilgiyse bilgi, deneyimse deneyim.” Sincaplar gibi, kış mevsimini ve zorlu günleri atlatabilmek için sonbaharda hummalı bir şekilde yiyecek biriktirmeliyiz; fakat sadece meşe palamudu, ceviz, fındık ve kozalak gibi dayanıklı tohumları...

“Sanat düşünceler doğurur; düşünceleri dile getirmez.” İyi bir kitap, iyi bir konuşma veya iyi bir sanat eseri de size her şeyi açıklamaz; size bir şeyler düşündürür. Sonra o düşünce bir gün kendini size hatırlatır. İşte o zaman anlarsınız ki o şey gerçekten sizde birikmiştir.

Yazının başında bahsettiğim Fikirperver ruhuna dönersek, yine kitaptaki o güçlü cümleyle noktalamak isterim: “Mücadele bitmez. Biriktirmek ve biriktirdiklerimizi bir ortaklıkla ileriye doğru taşımak zorunluluktur.”

Dilerim bu çizim, kırgınlıkları, nefreti ve pişmanlıkları geride bırakıp hep daha güzel duyguları ve düşünceleri biriktirmeyi hatırlatır size.

Büşra Karaca

İnsan Birikimdir. Bugün Ne Biriktirdin? !

Amaç... İnsanlığa fayda sağlamak için azim ve çaba göstermek. Kimseye zarar vermemek. Defaatle kendimize söylediğimiz sözler kıymetli. Kalbin libası mühim.

‘Tanımlamak kısıtlamaktır.’

‘Bir ipucu ver bana.’

‘İp dediğin kopar.Labirentte kaybolabilirsin.’ Dorian Gray’in Portesi-Oscar Wilde.

“Sanatı göz önüne serip,sanatçıyı gizlemek sanatın amacıdır.” Oscar Wilde

Rıkkat (incelik)lazım. Ülfet dönemi. Alışıyor insan. Vefa,fedakarlık,tahammül gerekli. Koşul değil sevgi için yaşam hususiyeti barındırmalı. Çulçürüten kişi iyi geliyor. Yormuyor. Hayat kolaylaştırıyor. Daimi ve değerli hissettiriyor.

Teşrikimesai yapmak lazım. Toplumsal normlar var, kimse yalnız değil. Herkes birbirine karşı sorumlu. Zaptu-rapt mühim. İnsan meşakkatli. Doğa huzurlu. Realiteyi aktüalitenin içinde kaybetmemeli. Apokrif yaklaşırken hayata bunaltmamalı, açık kapı da bırakmalı.

Güven muntazam. Dışımızdaki tezahürler ve içimizdeki tenakuzlar yorabilir. Tahakkümüne güvenmemeli her zaman. Tevazu tadında olmalı. Emek ve dirayet mühim. Manevi tatminkarlık da gerekli. Az biraz ehemmiyet gerek. Gayret kıymetli.

Akıbet ve akli bir kabiliyet beraber mümkün. Müsterih olmalı insan. Salt kırmamalı. Hata bir birikim, kasada tutmadan onarabildikçe hayatlara dokunmalı, cesaretini kaybetmeden arka çıkmalı hayata. Tortulaştırmamalı toprağı ve kalbi. Huzur zor değil.

Velhasıl hayatlara dokundukça kolaylaşan, biriken ve iyi ki dedirten bir yaşam çokça mümkün.

Betül Utcu

Mühim Olan Doğru İnsan

İnsan değil, doğru insan birikimdir. O yüzden kimi hayatına aldığına dikkat etmeli. Sahte kalabalıklar anlık keyif verse de aslında insanın mentalitesini uzun vadede yıpratıcı unsurlardır. Yine de bazen insan bu tarz kalabalıkları çok yalnızken, sığınacak bir liman gibi görebilir. Ki aslında bu bir yanılsamadır.

Evet, insan sosyal bir varlıktır ve sosyallik onu mutlu edebilir ki es geçilen bir nokta da vardır:

O da şudur özüne ters çevrede, etik anlayışlarının uymadığı ortamlarda sadece sosyallik pahasına bulunursan; yalnızlıktan kaçmak pahasına kendini gün sonunda yabancılaşmış hâlde bulursun.

Hangi sosyal ortamlarda, insanlarla takılırsan onlara dönüşürsün ve aynaya baktığında dönüştüğün kişi kim, tanımazsın. Ve bu durum öyle yavaş seyreder ki fark ettiğinde, kaybettiğin özünü tekrar bulmak istediğinde geç olur.

İnsan, korktuğunun aksine kendi yalnızlığıyla barışabilir, hatta onu sevebilir biliyor musun?

O yüzden meselen yalnız kalmamak adına sosyalleşmek olmamalı. Unutma; sosyalleşebileceğin ortamda kendin olabilmelisin, sen herkesi nasıl olduğu gibi kabul ediyorsan onlardan da onu beklemelisin. İş olsun diye, sosyalleşeceğim diye öz değerini yok etme. Kendi sınırlarından ve etik değerlerinden birileri seni sevsin diye vazgeçme.

İşe yarar mı bu yöntem?

Evet, birileri sever seni; daha doğrusu onlar için gevşettiğin sınırlarını avucunda tutmalarıdır aslında sevdikleri. Ancak sonra bir gün gelir canına tak eder, kontrolü tekrar eline almak istersin ve işte o gün son bulur sevgileri. Değiştiğini iddia ederler, hatta seni hiç tanıyamadıklarını... Onlara kızma çünkü değiştin. Bu sosyallığın senin sınırlarına saygı duymadığını; aslında içinde seni sen olduğun için değil, kontrol edilebilen o kişi olarak barındırdığını fark ettin. Dolayısıyla sen oradan sıyrıldığın an itibarıyla kendine yetebilen, kendini sevebilen birisin ve yeni bir sosyal ortama girerken de bunları güvence altına almak isteyecek bilinçtesin. Faydasız seni kendinden alıkoyan hiçbir sosyallik istesen de cezbedemez artık seni. Kolay olmadı, zordan öğrendin ama ne mutlu ne demişler: Geç olsun, güç olmasın.

Melis Özşahin

Kimselfere Kalmasa

Öyle bir biriktirsem öyle bir biriktirsem ki kimselere kalmasa;

Zamanı mesela; baştan sona yeniden yaşayıp gitsem, hatta defalarca tekrar etsem, ceplerime sığdırsam, yetmez ki doymama bence. Arsızca, kaybetmekten korkarcasına, hatta tıktırırıcasına... Sokakları arşınlasam, ünlü şairlere rastlasam; bir şiir okusalar, bir dize söyleseler, doya doya ağlasam. Bir kitaplığa girsem; bütün kitapları okumama ömrümün yetmeyeceğini kabul etmemenin lüksüne varsam. Orada bir ölüm görsem, rahatlıkla “ben değilim” deyip, cebimdeki sakladığım zamanlara hınzırca bir göz kırpsam. Sayenizde desem sayenizde... Ben sonsuza kadar bu kitaplıktakileri okuyabilsem, yenileri üstüne binse de her vaktim bitişinde, cebimden tekrar çevrilmeye başlayan kum saatimin devreye gireceğinin eminliğinde mutlu olabilsem.

Öyle bir biriktirsem öyle bir biriktirsem ki kimselere kalmasa;

Bir deniz kıyısında ki dalgalar mesela; içindeki konuşamayan tüm canlıları, beyaz köpükleri, onları adeta azdıran rüzgârın sesini sahiplensem. Tümü benim olsa. Tam sular artık çekilip, dünyanın sonu geldiğinde, ben bütün dalgaları tekrar meydana çıkarsam. Denizleri doldurup, benim olan tüm canlıları asıl yuvalarına teslim etsem. Balıkların kahkahalarını duysam, yosunların sevinçten sağa sola dansını izlesem. Her suların bitiş zamanında, tekrar tekrar denizleri yaratsam. Dünya da kıyamet hiç kopamasa. Hatta kopmak istemeye bir türlü cesaret edemese...

Öyle bir biriktirsem öyle bir biriktirsem ki kimselere kalmasa;

Evlerin içlerinde sesler olsam mesela; tanımadığım ağlamalarla konuşsam, kızgınlıklara cevap yetiştirsem, öğütleri bir bir sıralasam, eleştirileri anlasam, radyolardan bir hicaz makamı çalsa, sese sadece sese odaklansak. Biten şarkıları tekrar başlatsam, şenlik olsa, karnaval olsa... Neşeli dansları bu seslerle yaşatsam, zıplayanları, alkış tutanları, keyifli bağrıışları dinleyip, hak ettiklerini sözlerimle hediye etsem. Herkes seslerinin yok olmayacağından emin, konuşsa konuşsa hiç susmasak...

Öyle bir biriktirsem öyle bir biriktirsem ki kimselere kalmasa;

Kokular olsam mesela; çiçeklerden solmayacak, parfümlerde bitmeyecek, lezzetlerde tükenmeyecek kokulardan... Yaseminlerde, menekşelerde, papatyalarda, nergislerde toplaşanları, kocaman bir bulutun içine saklasam. Bulutlardan yağmur yağsa. Yağmurlarla; bütün yeryüzü, buram buram çiçek koksa, dünya kocaman bir bahçe olsa. Kokular etrafa dağılıp uçacak gibi olduğunda, topladığım kokular tekrar bulutlara dönüşse, yağmurlar hiç bitmeden, yeryüzü kokudan ölse ya da yeniden tekrar tekrar doğsa...

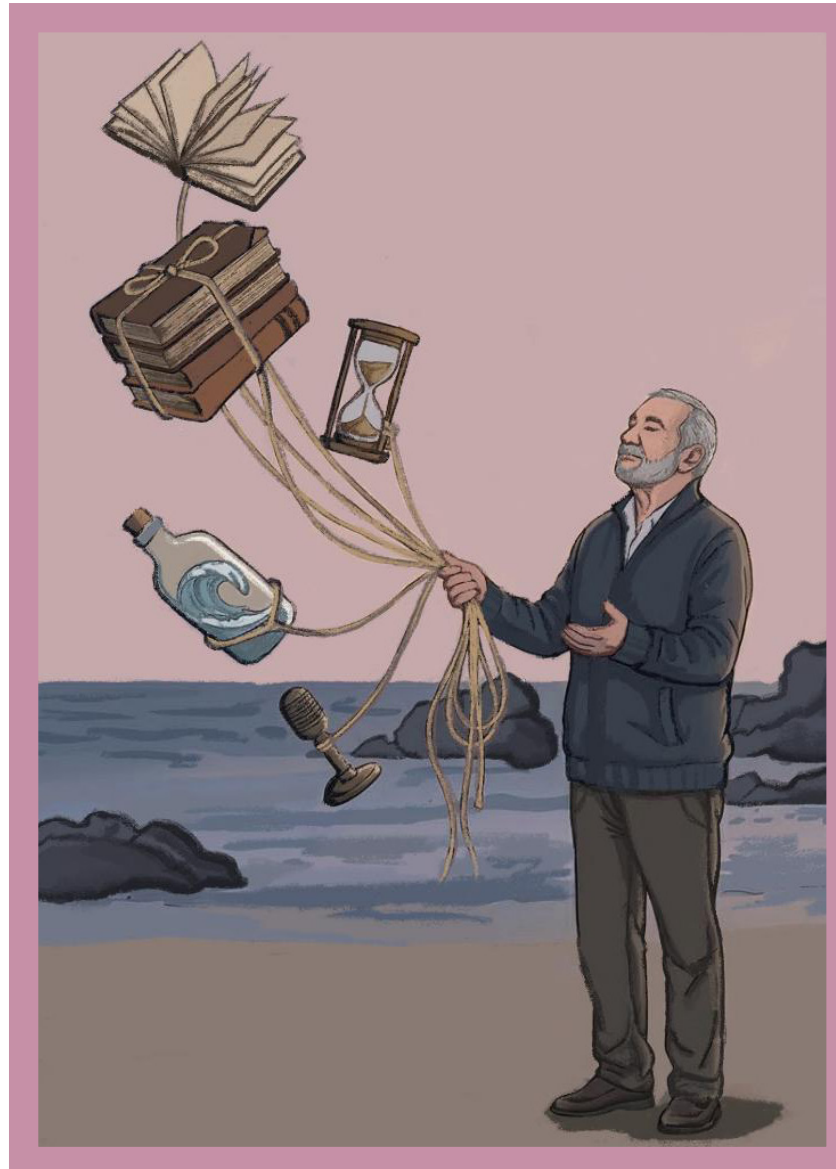
Öyle bir biriktirsem öyle bir biriktirsem ki kimselere kalmasa;

Bütün insanlar ben olsam mesela; onları toplamak isterdim çokça zaman, deniz, kitaplar elimdeyken. Sayfalarında onları çevirerek, hikayelerine ulaştığım güzel insanlara...İsimlerini hiç bilmesem, bilmemek umurumda da olmasa, dillerini bazen anlamasam, ama gözlerimizle konuştuklarımızı paylaşırsak, cinsiyetlerini hiç bilmesem, sadece birbirimizi kucaklasak, biriktirdiğimiz sesleri yanımızda getirsek, coşsak biraz, ya da biraz değil hatta fazlasıyla. Yağmurlarla gelen kokular da ıslansak, ıslanmaktan hiç korkmasak, sırlıslıkla olsak hatta... Birbirimizin ıslaklıkları komiğimize gitse, kahkahalar etrafa yayılsa... Şairleri tekrar yakalasak, biriktirdiklerimize de şiirlerini besteleseler, yeni şarkıların hepimiz tarafından aslında ezberimizde olduğunu anlasak, şairlerin ünleri birden sönse, herkes şair olsa ve herkesin şiiri kendini anlatsa...

İnsan biriktirmek; bütün sesleri duymak, farklılıkları kabul etmek, kokuları duymak, hikayeleri okumak, şiirleri seslendirmektir... Hiç kopmamacasına, kopmaktan korkunun ne olduğunu bile bilmemecesine...

Cesaretle, tereddütsüzce ve tam bir kabullenişle...

Şehnaz Orhan

ANTRENÖR OLMAK NEYDİ ?

Hırsını, kinini sahada sporcuya, rakibe, hakeme kusmak mıydı?

Sporcun kaybetti diye, saha ortasında bırakmak mıydı?

Yenilmek; yok olmak mıydı?

Yok sayılmak mıydı?

Yenilgisiyle değersizleştirilen sporcunun o küçücük yüreğinden geçenler neydi?

Yenerse omuzlarda, yenilirse yerin dibine geçmek miydi?

Antrenörün egosuna mı bağlıydı herşey...

Sporcunun, umudu, hayalleri, geleceği, kişiliği, öz saygısını yıkıp geçmek değil miydi?

Şehirli , taşra ayrımı yaparak sporcu / antrenörü ayırıştırmak mıydı?

Sporu, sporcuyu ve antrenörü egosunun altında ezmek miydi?

Sporcun maçtayken verdiği mücadelede, içinden geçen onlarca fırtınalara, kalp çarpıntılarına, strese rağmen , sessiz sakın kalabilmek miydi?

Yıllarca verdiği emeği, gururla, arkadan sessizce izleyebilmek miydi?

Sporcun kazandığında, arkadaş bildiğin antrenörlerin içten içe “ nasıl kazandılar “ diyerek, iç geçirmelerini hissetmek miydi?

Antrenör olmak ;

Önce insan olmaktı.

Sporcun başardığında , sevgiyle, saygıyla, başarısını, başarısızlığını kucaklayabilmektir,

Onca verdiği emeğinin karşılığında, sporcunu kürsüde alkışlayabilmektir.

Sporcunun kürsüde olmasını hazmedebilmektir.

Doğup büyüdüğümüz topraklarda;

Doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine,

“Coğrafya kader mi ?” sorusunun cevabını ararken;

Cevap ; evet” Coğrafya kaderdi.”

Özveriyle, emekle , gayretle, güzellikle, dürüstçe yapılan her çalışma;

O kaderi değiştirmek için yeterliydi.

Doğusu, batısı, kuzeyi, güneyi değildi mesele,

Mesele insan olabilmek, insan kalabilmekteydi,

Emeğiyle, yüreğiyle , insani değerlerini kaybetmeden çalışan tüm antrenörlere...

Emek, nakış nakış işlediğin sporcunun başardığını görmektir.

Rafiye Öztürk

İnsan Biriktirmek!

Bir insanı tanımak, yalnızca adını, işini veya nerede yaşadığını bilmek değildir. Asıl tanışıklık, aynı yolu yürürken, bir güçlüğü paylaşırken, hayatın güzel ve zor günlerinde birbirimize nasıl davrandığımızı gördüğümüzde başlar.

Hayatta insan bulmak önemlidir. Fakat bundan daha önemlisi karşımıza çıkan insanı tanıyabilmek ve onunla gerçek bir bağ kurabilmektir. Tanışmak kolaydır arkadaş olmak zaman, dost olmak ise emek ister. Bazen yıllardır tanıdığımız birinin bilmediğimiz bir yönüyle karşılaşırız. Bazen de yeni tanıştığımız biri, gösterdiği anlayışla bize kendimizi eskiden beri tanıyıyormuşuz gibi hissettirir.

“İnsan” deyip geçmemek gerekir. Her insanın bir hikâyesi, alışkanlıkları, sevinçleri ve kırılganlıkları vardır. Ancak herkesle aynı yakınlığı kuramayız. Herkesle anlaşmak, her düşüncede buluşmak zorunda da değiliz. Önemli olan, farklılıklarımızın içinde birbirimize saygı duyup duyamadığımızı anlayabilmektir.

Peki, bir insanı gerçekten nasıl tanırız? Aynı yola çıkınca. Bana göre bir insanı tanımanın en iyi yollarından biri, onunla yolculuğa çıkmaktır. Birlikte geçirilen birkaç günlük tatil, günlük hayatta kısa görüşmeler sırasında fark etmediğimiz pek çok şeyi görünür kılar.

Düzenli midir, dağınık mıdır? Neleri sever, nelerden hoşlanmaz? Bir plan değiştiğinde nasıl davranır? Her şeyi tartışmaya mı dönüştürür, yoksa ortak bir çözüm bulmaya mı çalışır? Yalnızca kendi isteğinin olmasını mı bekler, karşısındakinin ihtiyacını da düşünür mü? Bu kişi arkadaşımız da olabilir, sevdiğimiz insan da. Birlikte zaman geçirirken onun alışkanlıklarını tanır, kendi davranışlarımızı da fark ederiz. Çünkü bir yolculukta yalnızca karşımızdakini tanımamız, kendimizi de tanıtırız. Biz ne kadar sabırlıyız? Ne kadar anlayış gösterebiliyoruz? Yorulduğumuzda veya işler istediğimiz gibi gitmediğinde nasıl davranıyoruz?

Her farklılık bir anlaşmazlık sebebi değildir. Birinin bizden başka şeyleri sevmesi, onun kötü bir insan olduğu anlamına gelmez. Asıl mesele, bu farklılıklarla birlikte huzur içinde yaşayıp yaşayamadığımızdır. Bunu anlayabilmek, hayatımıza alacağımız insanları seçerken büyük bir tecrübe kazandırır. Zor günlerin öğrettikleridir bu aslında. Bir süredir sizlere yazamıyordum. Bir iş kazası geçirdim. Hastanede bulunduğum dönemde tedavilerim yoğundu. Hem zamanımı hem de gücümü iyileşmeye ayırmam gerekiyordu. Artık evdeyim. Fizik tedavim devam ediyor ve yavaş yavaş bastonla yürümeye başladım. Önceden üzerinde düşünmeden attığım bir adımın bile ne kadar kıymetli olduğunu şimdi daha iyi anlıyorum.

Yaşadıklarım, hayatımıza aldığımız insanları tanımanın önemini benim için daha da artırdı. Güzel günlerde kurulan yakınlıkların, zor günlerde aynı şekilde sürmeyebildiğini gördüm. Yine de bütün insanları tek bir tecrübenin içinden değerlendirmek istemiyorum. Bir kişinin bizi üzmesi, herkesin bizi üzeceği anlamına gelmez. Kırıldığımız için insanlardan bütünüyle uzaklaşmak yerine, ilişkilerimize biraz daha dikkatle bakmamız gerektiğine inanıyorum. Dostluk, yalnızca birlikte gülmek değildir. Bazen konuşacak gücü olmayan birinin yanında durabilmek, bazen de onun anlatacaklarını sabırla dinleyebilmektir.

Bir taksi yolculuğundan kalan hikayemi size aktarmak istiyorum. İnsanlarla karşılaşmalarımızın hepsi ağır dersler bırakmaz. Bazıları da yıllar sonra hatırladığımızda yüzümüzde bir tebessüm oluşturur.

Antalya’da iki yıl taksicilik yaptım. Çalıştığım durak, eski stadın yakınlarındaydı. Bir gün yaşlı bir teyze taksi istedi. Fakülte hastanesine gidecekti. Adresine vardığımda apartmanın önünde çok sayıda poşet gördüm. Teyze arabaya binerken ben de yardımcı olmak için poşetleri taşımaya başladım. Bir kısmını bagaja yerleştirdim. Sığmayanları ise teyzenin yanına koydum. Ardından hastanenin yolunu tuttuk.

Hastaneye vardığımızda teyze araçtan indi. Ben de bagajı açıp poşetleri çıkarmaya başladım. Tam o sırada şaşkınlıkla bana baktı: “Oğlum, o poşetler benim değil. Hastanede ne yapacağım ben onları?”

Meğer apartmanda oturanlar çöplerini dış kapının önüne bırakmış. Ben de teyzenin eşyaları olduğunu düşünerek bütün poşetleri arabaya yüklemişim! Çok mahcup oldum. Teyzeden özür diledim. O da beni affetti. Sonra durağa geri döndüm. Bugün bu olayı hatırlayınca gülümsüyorum. Yardım etmek istemiştım ama küçücük bir soru sormayı atlamıştım. Bazen iyi niyetin yanına biraz dikkat, biraz da dinlemeyi eklemek gerekiyor. Karşımızdakini anladığımızı düşünmekle gerçekten anlamak aynı şey değil.

Sevdiğim bir söz vardır: “Her köyde bir evin olsun.” Bu sözü, her yerde bir ev sahibi olmak şeklinde anlamıyorum. Benim için anlamı, farklı yerlerde kapısını çalabileceğimiz, hâlini hatırları sorabileceğimiz insanların bulunmasıdır. Bir şehirde bizi tanıyan birinin olması, bir köyde selamımızı bekleyen bir dostumuzun bulunması ne büyük zenginliktir. İnsan biriktirmek de biraz budur. Fakat yalnızca bir gün işimiz düşer düşüncesiyle çevremizi genişletmek değildir. Başkasının ihtiyacı olduğunda onun yanında olmayı da bilmektir. Sadece aranmayı beklemek değil, aramak, yalnızca anlaşılacak istemek değil, anlamaya çalışmaktır. Bazen kendimize sormalıyız; bugün kimin hâlini hatırlarını sordum? Kimi gerçekten dinledim? Uzun zamandır görüşmediğim hangi dostumu hatırladım?

Bir insan tek başına yaşayabilir. Ama sevincini paylaşacağı, derdini anlatacağı, bazen de düşüncelerine itiraz edecek birinin varlığı hayatına başka bir anlam katar. İhtiyacımız olan, etrafımızın kalabalık görünmesi değil yanın-
da kendimiz olabildiğimiz insanların bulunmasıdır.

Bu nedenle arkadaş seçimi hayatın her döneminde önemlidir. Özellikle yeni bir okula başlayan, yeni bir çevreye giren gençler için, arkadaşlarımız kararlarımızı ve alışkanlıklarımızı etkileyebilir. Bununla birlikte yalnızca iyi arkadaş aramak yetmez, bizim de başkaları için güvenilir, şefkatli ve anlayışlı bir arkadaş olmamız gerekir.

Sevdiğim bir başka söz de şöyle der: “Hayat, yeşil bir tepeye benzer; görünüşü hoş, tırmanışı zordur.” Bu sözü halam Şahzene Şahin Türkoğlu çok söylerdi. Gerçekten de hayatın güzelliği, yolunun her zaman kolay olduğu anlamına gelmiyor. Bazen yoruluyor, bazen durmak zorunda kalıyoruz. Böyle zamanlarda birlikte yürüdüğümüz insanların değerini daha iyi anlıyoruz. Bir bağı kurmak yıllar sürebilirken onu incitmek bir anlık davranışa baka-biliyor. Bu yüzden dostluklara özen göstermek, gerektiğinde özür dilemek ve birbirimizin kıymetini zamanında bilmek gerekiyor.

Yeniden yazmaya başlamam için beni yüreklendiren Rafiye Öztürk hocama da teşekkür etmek istiyorum. İnsan bazen anlatacaklarını içinde tutuyor. Birinin teşviki, o sözleri paylaşacak cesareti bulmasına yardımcı oluyor. Ben bugün yeniden yürümeye çalışırken, hayatın küçük görünen güzelliklerine daha çok dikkat ediyorum. Atabildiğim bir adım, kurabildiğim bir cümle, paylaşabildiğim bir hatıra benim için kıymetli.

Son olarak şunu söylemek istiyorum. Hayatımıza iyi insanlar alalım, ama biz de bir başkasının hayatındaki iyi insan olmayı unutmayalım. Hayat güzel, yaşamaya ve paylaşmaya değer.

Her şey gönlünüzce olsun. Sağlıkla kalın.

Mehmet Şahin

Kendimize Söylemediklerimiz

Fark etmeden o kadar kaçıyoruz ki duygularımızdan, hissettiklerimizden... Herkesin bahanesi hazır bu noktada. Kimi diyor ki “hayat koşuşturmasından”, kimi diyor ki “hissizleştim ben ya”. Peki gerçekten öyle mi?

Bu kadar kolay mı bazı şeyleri görmezden gelmek?

Bazen bir şeyin üzerine düşünmemek için kendimizi günün telaşına bırakıyoruz. Yapılacak işler, gidilecek yerler, cevaplanacak mesajlar derken gün bitiyor. Sonra gece oluyor. Her şey sustuğunda, insanın aklına gün içinde yanından geçip gittiği o düşünceler üşüşüyor.

Belki de sorun hissetmememiz değil. Kendimize hissettiğimiz şey için yeterince alan bırakmamamız.

Çünkü bazı duyguların bir açıklaması yok. Bazı kırgınlıkların mantıklı bir tarafı bulunmuyor. Bazen birini özlüyoruz ve bunun neden hâlâ devam ettiğini bilmiyoruz. Bazen geçmişte kaldığını düşündüğümüz bir şey, hiç beklemediğimiz bir anda karşımıza çıkıyor.

Bir şarkının içinde.
Bir cümlenin arasında.
Ya da sadece tanıdık bir kokuda.

O an anlıyoruz; bazı şeyler gerçekten bitmiyor, sadece hayatın içinde başka bir yere kaldırılıyor.

Belki de kendimize yapabileceğimiz en büyük haksızlıklardan biri, her şeyi hemen atlatmamız gerektiğine inanmak. Sanki üzülmünün bir süresi, özlemenin bir son kullanma tarihi, kırgınlığın da geçerli bir nedeni olmak zorundaymış gibi davranıyoruz.

Oysa insanın bazen sadece “Ben bunu yaşadım ve hâlâ canımı acıtıyor.” diyebilmesi gerekiyor.

Her şeyi anlamlandırmak, her yarayı kapatmak, her soruya cevap bulmak zorunda değil.

Bazen yalnızca kendimize dürüst olmak yeterli.

Neyi istemediğimizi biliyoruz da ne istediğimizi biliyor muyuz mesela? Gerçekten iyi miyiz, yoksa bunu söylemeye alıştığımız için mi “iyiyim” diyoruz? Yorulduğumuzu kabul etmek yerine neden hâlâ güçlü görünmeye çalışıyoruz?

Belki biraz durup bunları sormanın zamanı gelmiştir.

Çünkü hayat devam ediyor diye içimizde olan her şey de aynı hızla geçmek zorunda değil.

Bazı şeyleri anlamak zaman alır. Bazı vedalar uzun sürer. Bazı duyguların adını koymak bile başlı başına bir meseledir.

Ve belki de büyümek, her şeyi geride bırakmak değildir.

Bazen geride bırakamadıklarımıza dönüp bakabilmek, onlarla kavga etmeyi bırakmak ve kendimize “Evet, ben bunu hissettim.” diyebilmektir.

Çünkü insan kendine karşı dürüst olduğu yerde, ilk kez gerçekten hafiflemeye başlıyor.

Ekin Çinici

Bugün Ne Biriktirdin?

Birikim denince aklımıza hemen tasarruf geliyor. Bankadaki hesap, büyüyen rakamlar, geleceğe ayrılan para... “Acaba nasıl birikim yapmalıyım? Geleceğe ne hazırlamalıyım?” diye düşünüyoruz. Bence insanın asıl birikimi, insan biriktirmektir. Benim çok sevdiğim matematik hocam, bir gün sohbetimiz sırasında bana şöyle bir şey söylemişti: “Para, karşıdan bakıldığında hiçbir anlam ifade etmez. Bir masanın üzerine milyonlarca lira koy. Karşıdan baktığında sadece kâğıt ve rakam görürsün. Ama o parayı bir ihtiyacını karşılamak, eğitim almak, bir şey üretmek, seyahat etmek, kısaca kullanıma girdiğinde değer kazanır.” Gerçekten de para, kullanılmadığında sadece bir rakamdır. Birikimin değeri de onu hayatınıza kattığınızda ortaya çıkar.

Ama bugün biraz farklı bir birikimden söz etmek istiyorum: İnsan birikiminden. Anı birikiminden. Sosyal sermayeden. Ekonomide inişler de gördüm, çıkışlar da. Paramın olmadığı günler de oldu, olduğu günler de. Ama yaşım ilerledikçe şunu daha iyi anladım: Hayattaki en kıymetli birikim, insan biriktirmektir. Peki, insan nasıl biriktirilir? Bence asıl soru bu.

Daha önceki yazılarımda da sözünü etmiştim. Bir söz duymuştum: “İnsanlarla öyle iyi geçinin ki öldüğünüzde düşmanlarınız bile arkanızdan ağlasın.” İnsan, iyi niyetle biriktirilir. Sevgiyle, hoşgörülle, empatiyle, saygıyla, anlayışla. “Yaratılanı severim Yaradandan ötürü.” Düsturuyla. Bir insanı, insan olduğu için sevmekle. Onu dinleyerek, anlamaya çalışarak, iletişim kurarak, vefa göstererek insan biriktirebilirsiniz. Acılı gününde yanında olarak. Üzüntüsünü paylaşarak. Sevincine ortak olarak. Hatırını sorarak, gönlünü alarak. Bazen sadece bir telefon ederek. Hatta bazen sadece gülümseyerek. Bir gün kahve aldığım kafede bana kahveni veren baristaya “Nasılsınız?” diye sordum. Bana öyle bir cevap verdi ki çok etkilendim: “Bugün ilk kez biri bana hatırımlı soruyor. O kadar mutlu oldum ki...” Bir insanın bazen ihtiyacı olan şey sadece budur. Birinin onu fark etmesi. Hatırını sorması. Dinlemesi. Anlamaya çalışması. İşte bu da insan biriktirmektir.

İnsan biriktirmek, para biriktirmek gibi değildir. Bankadaki rakamlar gibi büyütemezsiniz. Bir hesabın bakiyesini kontrol eder gibi insan sayınızı da kontrol edemezsiniz. İnsan; anı biriktirerek, birlikte gülerek, birlikte ağlayarak, aynı sofrayı paylaşarak, aynı yolculuğa çıkarak, hayatın içinde yan yana durarak biriktirilir. Ve biriktirdiğiniz insanların kıymetini bilmek gerekir. Yıllar önce İrlanda’da bir buzdolabı süsünde şöyle yazıyordu: “İyi dostlar zor bulunur, kolay kaybedilmemeli.”

Bence hayatın birçok alanında olduğu gibi dostlukta da bunu yüz birim üzerinden düşünmek gerekir. Bir insanın doksan dokuz güzel davranışını, yaptığı tek bir yanlış nedeniyle bir anda sıfırlamamak gerekir. Çünkü ilişkiler kolay kurulmaz. Güven kolay oluşmaz. Dostluk kolay kazanılmaz. Ama bazen tek bir kırgınlıkla yılların birikimini yok edebiliyoruz. Sonra da etrafımızda neden kimse kalmadığını sorguluyoruz.

Son yıllarda sıkça konuştuğumuz bir kavram var: Esenlik hâli. Esenlik hâlinin önemli unsurlarından biri de sağlıklı ve güçlü sosyal ilişkiler. Sevdiğiniz, saygı duyduğunuz, değer verdiğiniz; birlikte güldüğünüz, hatta karnınız ağrıyınca kadar güldüğünüz insanlarla elbette zaman zaman sorun yaşayabilirsiniz. İnsan insana olduğunuz için kırılabilirsiniz. Ama bir kırgınlık, birbirinizin yüzüne bakmamak için sebep olmamalı. Bir telefonuna cevap vermemek, bir mesajını görmezden gelmek, bir görüşme talebini karşılıksız bırakmak için yılların dostluğu feda edilmemeli. Çünkü insan insana olmak, diğer bütün rollerden bağımsızdır. Kadın ya da erkek olmaktan, makamdan, meslekten, statüden bağımsız. İnsan insana olabilmek en güzeli. Ancak böyle olduğumuzda insan biriktirebiliriz. Onlarla birlikte güzel anıları çoğaltabiliriz.

Bugün “Ne biriktirdin?” sorusuna cevap ararken belki de kendimize başka sorular sormalıyız: Bugün kimin kalbine dokundum? Kimin hatırını sordum? Kime gülümsedim? Kimin gönlünü aldım? Kimi gerçekten dinledim? Kimin yanında oldum? Bir telefon açıp “Nasılsın?” dedim mi? İşte o zaman insan biriktiriyorsunuz demektir. Sadece sosyal medya paylaşımlarına kalp koyarak insan biriktiremezsiniz. İnsan; sesini duyarak, gözünün içine bakarak, elini sıkarak, sarılarak, yanında olarak, duygusunu hissederek biriktirilir. Bazen bir kahve sohbetinde. Bazen aynı sofranın etrafında. Bazen bir yolculukta. Bazen zor bir gününde yanında olarak. Ve bazen hiçbir şey söylemeden, sadece orada olarak. Çünkü insanın en çok ihtiyaç duyduğu şeylerden biri de, zor zamanında yanında birinin olduğunu bilmektir.

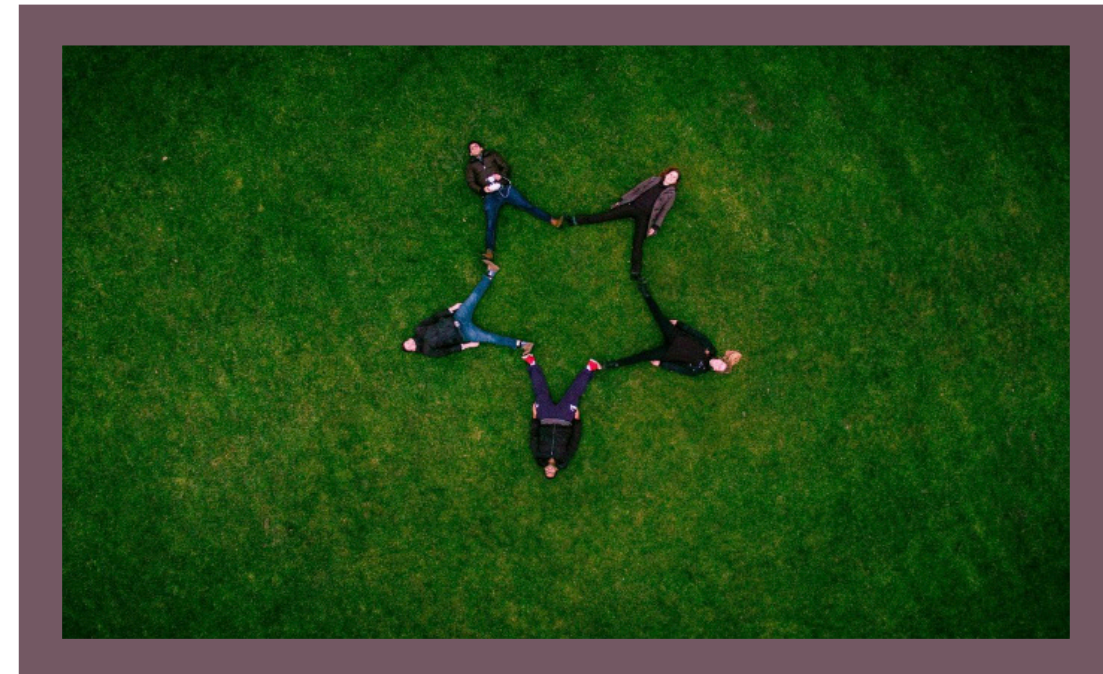
İşte bütün bunlar sosyal sermayemizi oluşturuyor. Ve o sosyal sermaye kolay oluşmuyor. Yıllar gerekiyor. Güven gerekiyor. Vefa gerekiyor. Emek gerekiyor. Onun için zor kurduğumuzu kolay kaybetmemeliyiz. Bir kişinin yaptığı tek bir yanlış, yıllarca bize kattığı güzellikleri silip götürmemeli. Adaletin terazisi bir yerde ağır basmamalı; dengede durmalı. Çünkü hayat sadece alma-verme dengesi değildir. Biraz da insanlık, vefa ve gönül dengesidir.

Belki de “Bugün ne biriktirdin?” sorusunun gerçek cevabı, sabah uyandığımız andan gece uyuduğumuz ana kadar kaç kişiye dokunduğumuzda saklıdır. Çevremizdeki insanlara “Günaydın” dedik mi? Bir çiçeği fark ettik mi? Bir kuşun sesini duyduk mu? Sokaktaki bir hayvana merhamet gösterdik mi? Bir insanın yüzünü güldürdük mü? Birinin yükünü biraz olsun hafiflettik mi? Bunların hepsi birer birikim. Ve belki de insan, hayatının sonunda sahip olduğu para kadar değil; biriktirdiği insanlar, anılar, dostluklar ve iyilikler kadar zengin. Bu yüzden bugün kendime de, size de aynı şeyi hatırlatmak istiyorum: Zor bulduğunuzu kolay kaybetmeyin. Zor kazandığınızı dostlukları, ilişkileri, sevgileri koruyun. Kıymet bilin. Değer verin. Gerekirse ilk adımı siz atın. Gerekirse arayan siz olun. Soran siz olun. Bazen haklı olsanız bile bir adım geri atın. Bırakın bazen o haklı olsun. Bırakın yaptığı yanına kâr kalsın. Çünkü bazı şeyleri kazanmanın yolu, haklı çıkmaktan değil; insanı kaybetmemekten geçer.

Ve belki de yıllar sonra geriye dönüp baktığımızda kendimize soracağımız en önemli soru şu olacak: “Ne kadar para biriktirdim?” değil... “Kaç güzel insan biriktirdim?”

Sağlıcakla kalın, hoşça kalın.

Mehmet Ali Keskinkılıç

LEVH-İ MAHFUZ'DAN TABULA RASA'YA

Başka konulardaki anlaşmazlıklarına rağmen günümüzde evrenin başlangıcı çoğu bilim adamınca kabul edilen ve “Big Bang” adı verilen teoriye dayandırılmaktadır. Bu teori evrenin 15 ile 20 milyar yıl önce hiçbir şey -madde ve zaman bile- yokken “Big Bang” adı verilen büyük bir patlama ile aniden oluştuğunu ileri sürmektedir. O andan itibaren bugünün bilgisi ile kesin bir şekilde açıklayamadığımız bir süreç sonunda evren şu anki kompleks yapısına ulaşıyor ve her geçen saniye genişlemeye devam ediyor. Üzerinde yaşadığımız gezegenin oluşumu hele hele insanın bu dünya üzerinde görünmeye başlaması ise çok çok sonraları. Her ne kadar modern anlamda insanın yeryüzünde ortaya çıkışı 200 bin yıl kadar önce olduğu kabul ediliyorsa da o dönemlere ait yazılı bilgilerimiz hiç yok. Ancak o devirlere ait buluntulardan neler olduğu ve nasıl yaşandığı konusunda tahminlerde bulunabiliyoruz. İnsanın kendi hakkında düşünmesi ve varlığını sorgulaması ise yaşadığı evrimin doğal bir sonucu ve evrenin tarihi ile kıyaslandığında oldukça yeni bir olgu. Dünya üzerinde yaşamaya başladıktan sonra yaşamını sürdürmek için çetin doğa koşullarıyla savaşan insanoğlunun kendi varlığı ile ilgili sorular sormaya başlamasının neolitik çağa girdikten ve yerleşik yaşam deneyimi kazanmasından sonra olduğunu söylüyor konunun uzmanları. MÖ 11-12 bininci yıllara tarihlenen kazılarda bulunan av sahneleri ya da törensel bir kutlamayı anlatan çizimler o günlerden bu günlere insanın varoluşunu anlamlandırma arayışının bir göstergesi olarak okunabilir. Ancak antik çağlarda filozofların bu varlık sorunsalına çok kafa yordüğünü biliyoruz. Bu konuda Aristo ve Eflatun en fazla referans verilenlerden. Bu konuyla ilgili insanlığın kadim kültüründe derin izler bırakan mitolojik, felsefik, dinsel ve bilimsel açıklamalar günümüzde de devam etmektedir. Bu yazıda insanların diğer tüm varlıklardan farklı olarak bugün gelmiş oldukları seviyeye nasıl ulaşabildiklerini açıklamaya çalışan başlangıç teorilerine kısaca değinmek istiyorum.

İnsanın dünya üzerindeki diğer tüm canlılardan farklı ve yetenekli olduğu bir gerçek. Bu seviyeye nasıl ulaştığı konusunda gerek inanç ve teorilerin gerekse de düşünürlerin farklı görüşleri söz konusu. Örneğin İslam inancında evrende yaşanmış ve yaşanacak olan tüm olayların kaydını barındıran ve evrenin dolayısıyla da insanoğlunun kaderinin yazılı olduğu bir kitap vardır: Levh-i Mahfuz (Korunmuş Levha) yani hiçbir şekilde değiştirilemez bir ilahi kaynak. Bu levhaya/kitaba sahip olup evrenin tüm sırlarına erişebildiği için Allah en güçlüdür. Bu ilahi güç şeytan dahil tüm meleklerden ve tabii ki tüm yaratıklar-dan kendisine itaat etmelerini istemektedir. Benzer söylenceler Mezopotamya mitolojisinde ve özellikle Sümerlerde de vardır. Levh-i mahfuz da bu kadim anlayışın bir yansıması gibi görünüyor.

17. yüzyıl İngiliz düşünürü John Locke tarafından ortaya atılan ve insanın doğduğu anda adeta boş bir kağıt gibi olduğunu, bütün değer yargılarını ve bilgisini yaşadığı tecrübeler ve çevre etkisiyle kazandığını iddia ettiği Tabula Rasa (Boş Sayfa) tezinde ise tam tersi bir anlayış söz konusu. Zihin doğuştan tamamen boştur ve sonrasında edilen bilgilerle bu sayfa/levha zamanla dolar ve insan kişiliğini ve gerçekliğini kazanır. Psikolojide ve eğitim bilimlerinde daha sonraki yüzyıllarda geliştirilen davranışçı yaklaşımın temeli de buna dayanır. İnsanı pasif bir alıcı olarak ele alan davranışçılar uyarıcı-tepki arasında kişiye bir şeyler öğretilceğini iddia ederler. Locke bu görüş ile, insanın bilincinde her şeyin yazılı olduğunu savunan Descartes ve benzerlerini eleştirmektedir aynı zamanda. Aristo da antik çağlarda Platon’u sorgulamaktadır benzer şekilde. Zaten bu ikilem felsefe alanında birbiriyle çelişen ama aynı zamanda birbirini tamamlayan ya da varlığı diğeriyle anlam kazanan iki zıt durumu ifade eden iyi-kötü, güzel-çirkin gibi temel dikotomilerin en bilinenlerindendir. Tabula Rasa hemen hemen tüm dinlerin de savunduğu kader inancına ters bir söylemdir. İdealizme dolayısıyla varlıkların kendilerinden öte bir idelerinin olduğu anlayışına karşı çıkan ve empirizm’in (deneycilik) temellerini atan düşüncedir. Gerçi Freud’un psikanalitik kuramından ve Jung’un öğretilerinden kaynaklanan son zamanlardaki nörobilimsel gelişmeler insanın doğuştan eylemler, nesneler, sosyal çevre, sayı ve geometri bilgileri gibi bazı bilişsel becerilere sahip olduğunu göstermekte olduğundan Locke’ın bu görüşü şüpheler uyandırsa da hala takipçileri bulunmaktadır. Özgür iradenin varlığını sorgulamamızı sağlayan büyük bir problem bu. Biz sadece doğduğumuz andan itibaren yaptığımız seçimlerimiz miyiz yoksa o seçimleri yapmamıza neden olan daha derinlerde yatan bilincinde olmadığımız gizil güçlerin etkisinde mi yapıyoruz bu seçimlerimizi. Bu soruya herkesin vereceği cevaplar farklı olacaktır. Ama gerçek olan yaptığımız/yapmadığımız/yapamadığımız seçimler sonucu ulaştığımız benliğimizdir. Yaşadığımız sürece kendimize her gün bir şeyler daha ekleyerek ulaştığımız seviye bu birikimlerin sonucudur.

Günümüzde ise haz, bilgi ve güç arayışı mitolojik, dinsel ve felsefi anlatıların yerine bilim ve teknolojinin getirdiği imkanlarla son sürat devam ediyor. Hala evrenin tüm sırlarına vakıf olmak istiyoruz. Bulduğumuzla yetinmeyerek her an yeni bir bilginin ya da hazzın peşinde koşup duruyoruz. Elde ettiğimiz birikimler belki bizi biraz daha her açıdan daha bilgili ve zengin yapıyor ama bazen de ulaşmak istediğimiz huzur ve mutluluk noktasına götürmede eksik kalabiliyor. Bazen Sezen Aksu’nun Beyaz Sayfa şarkısında olduğu gibi koskoca bir ömür pişmanlıklarla dolup taşıyor ve hayatımızda beyaz bir sayfa açıp her şeye yeniden başlamak istiyoruz: “Tanrım bunu saymıyorum affet / bir hayat yetmiyor öğrenmeye / ne çabuk geçmiş seneler hayret / ben daha yeni başladım büyümeye / aklım gelmedi hâlâ başıma/ bunu deneme diye farzet.” Bir önceki sayımızdaki dileğimizi yeniden dileme vakti yine: Keşkelerimizin yok ‘iyi ki’lerimizin çok olduğu birikimlerimiz olsun.

İsmail İğdeli

İNSAN BİRİKİMDİR. BUGÜN NE BİRİKTİRDİN?

Yıllardır dağlardayım. Bazen bir zirveye ulaşmak için, bazen birilerine yol göstermek için, bazen spor yapmak, eğitim vermek, bazen de yalnızca kendimi dinlemek için. Yıllar geçtikçe şunu daha iyi anlıyorum. Dağlara her çıktığımızda aslında iki çanta taşıyoruz. Birisi sırtımızda, içinde ihtiyacımız olan malzemeler var. Diğeri görünmüyor. Onun içine yol boyunca yaşadıklarımızı, dostluklarımızı, korkularımızı, öğrendiklerimizi ve hatıralarımızı koyuyoruz. İlk çantayı dönüşte boşaltıyoruz. Diğeri ise ömür boyu taşıyoruz. Belki de insan dediğimiz şey tam olarak budur, biriktirdiklerimiz.

Dünyaya geldiğimizde hiçbirimizin sırt çantasında bir şey yok. Unvanımız, başarılarımız, paramız, mesleğimiz ya da makamımız yok. Sadece bir hayatımız ve önümüzde ne kadar olduğunu bilmediğimiz bir zamanımız var. Sonra biriktirmeye başlıyoruz. Önce annemizin, babamızın sesini, evimizin kokusunu, ilk arkadaşımızı, düştüğümüzde dizimizin acısını ve yeniden ayağa kalkmanın sevincini yaşıyoruz. Çocukluk, insanın görünmez heybesinin ilk kez dolmaya başladığı dönemdir.

Bu nedenle çocukların yalnızca okul sıralarında değil sokakta, sahada, ormanda, dağda ve doğanın içinde de büyümesi gerektiğine inanıyorum. Bir çocuk toprağa dokunmalı, yağmurda ıslanmalı, yorulmalı, bazen düşmeli ve yeniden kalkmayı öğrenmeli. Bir köpekle yürümeli, bir kedinin güvenini kazanmalı, susamış bir hayvana su vermeli. Çünkü hayvanlarla kurduğumuz ilişki bize karşılık beklemeden sevmeyi ve sorumluluk üstlenmeyi öğretir.

Hayatımın önemli bir bölümünü dağlarda geçirdim. Dağcılık ve spor bana yalnızca teknik beceriler kazandırmadı, hayata nasıl bakmam gerektiği konusunda da çok şey öğretti. Dağda kimseyi kandıramazsınız. Hava kötüyse kötüdür, yorgunsanız yorgunsunuzdur, hazır değilseniz dağ bunu size kısa zamanda anlatır. Şehirde kim olduğunuzun yukarıda fazla önemi yoktur. Birlikte yürüdüğünüz insanın nefesi daraldığında onun çantasından biraz yük almak, zirveye birkaç dakika önce varmaktan çok daha değerlidir.

Yıllar içinde şunu da öğrendim: Her zirveye çıkmak zorunda değiliz. Bazen geri dönmek gerekir. Gençken geri dönmeyi başarısızlık olarak görebilir insan. Zaman geçtikçe anlıyorsunuz ki doğru zamanda geri dönmek de dağcılığın, hatta hayatın önemli becerilerinden biridir. Çünkü asıl mesele zirve değildir eve dönebilmektir, sevdiklerinize kavuşabilmektir ve başka bir gün yeniden yola çıkabilmektir. Hayatta da böyledir. Her mücadeleyi kazanamayız, her hedefe ulaşamayız. Bazen vazgeçmek, yön değiştirmek veya “buraya kadar” diyebilmek gerekir. Bu da birikimdir.

Sporun insan hayatındaki yerini yalnızca sağlıklı açıklamanın eksik olduğunu düşünüyorum. Spor karakterimizi eğitir, disiplini, sabrı, mücadeleyi ve birlikte hareket etmeyi öğretir. Ama en önemlisi kaybetmeyi öğretir. Hayatta hep kazanamayacağız

bazen geride kalacak, düşecek veya hedefimize ulaşamayacağız. Çocuklara yalnızca kazanmayı öğretirsek onları hayata eksik hazırlarız. Kaybettikten sonra rakibinin elini sıkabilen, düştükten sonra yeniden deneyebilen ve başkasının başarısını alkışlayabilen insan yetiştirmek, madalya kazanan sporcu yetiştirmek kadar değerlidir.

Sonra hayat hızlanıyor. Çocukluk geçiyor, gençlik geçiyor, iş, aile, sorumluluklar, toplantılar, telefonlar ve yetişmesi gereken işler hayatımızı dolduruyor. Bir bakıyoruz ki ömrün büyük bölümünü bir şeylere yetişmeye çalışarak geçiriyoruz. Daha fazla kazanmak, daha iyi yaşamak, geleceği güvence altına almak istiyoruz. Bunların hiçbirisi yanlış değil. İnsan çalışmalı, üretmeli ve ailesini düşünmeli. Fakat yıllar ilerledikçe insan kendisine şu soruyu da sormalı; bütün bunları biriktirirken neyi kaybediyorum? Bir çocuğun büyümesini mi, anne ve babamla geçirebileceğim zamanı mı, bir dostla içilecek çayı mı, dağda geçirilecek bir hafta sonunu mu, evcil hayvanımla yapılacak yürüyüşü mü, yoksa kendimi mi? Para tekrar kazanılabilir ama zamanın yenisi satılmıyor.

Yıllar boyunca çok insan tanıdım. Dağlarda, eğitimlerde, spor ortamlarında, çalışma hayatında ve yolculuklarda. Bazıları hayatımda kaldı, bazıları başka bir yola ayrıldı, bazıları ise artık hayatta değil. İnsan yaş aldıkça anlıyor ki hayatımıza giren herkes bizde bir şey bırakıyor. Bir cümle, bir davranış, bir kahkaha, bir ders, bazen de bir yara. Biz de başkalarında iz bırakıyoruz. Toplum dediğimiz şey biraz da bu görünmez bağların toplamıdır.

Toplumsal sorumluluk bana göre büyük sözlerden önce küçük davranışlarla başlar. Çöpünü doğaya bırakmamakla, bir ağacı korumakla, sokak hayvanına su vermekle, yaşlı bir insanın yükünü taşımakla, bir gence bildiğini öğretmekle, haksızlık karşısında sessiz kalmamakla ve başkasının başarısından rahatsız olmak yerine onu desteklemekle. Çünkü iyi toplumlar yalnızca iyi kanunlarla kurulmaz iyi insanlarla kurulur. Bir insanın gerçek birikiminin bir bölümü, başkalarının hayatında saklıdır.

Bir gün hepimizin adımları yavaşlayacak. Bugün kolay çıktığımız yokuşlarda daha fazla dinlenmek zorunda kalacağız. Belki eskisi kadar hızlı yürüyemeyeceğiz, çıktığımız dağların sayısı azalacak. Bir zamanlar yanımda yürüyen bazı insanlar olmayacak. Çok sevdiğimiz hayvanlarımız bizden önce gidecek. Evimizin bir köşesinde onların tasma, fotoğrafı veya küçük bir hatırası kalacak. Bazı dostlarımızı telefon rehberimizden silemeyeceğiz, aramayacağımızı bildiğimiz hâlde. İnsan yaş aldıkça biriktirmenin başka bir biçimini öğreniyor. Özlemek, özlemek de hayatın birikimidir. Çünkü ancak gerçekten yaşadığımız, sevdiğimiz ve değer verdiğimiz şeyleri özleriz.

Dağcılıkta zirveye çıktığınızda ilginç bir şey olur. Aylarca hazırlanır, saatlerce, bazen günlerce yürürsünüz. Sonra zirveye ulaşırsınız. Ama orada kalamazsınız. Etrafınıza bakar, birkaç derin nefes alır ve dönüşe geçersiniz. Hayatın kendisi de biraz böyle geliyor bana. Bir gün bizim de dönüşümüz başlayacak. O gün yanımda evimizi, arabamızı, banka hesabımızı, makamımızı ya da kartvizitimizi götüremeyeceğiz. Geriye başka şeyler kalacak. Yetiştirdiğimiz insanlar, öğrettiklerimiz, diktiğimiz ağaçlar, kurduğumuz doğa, sevdiğimiz hayvanlar, beraber yürüdüğümüz dostlarımız, çocuklarımızın hafızasında bıraktığımız anılar ve zor gününde yanında olduğumuz insanlar.

Bugün hâlâ yürüyoruz. Hâlâ öğrenecek, sevecek, paylaşacak, düşecek ve yeniden ayağa kalkacak zamanımız var. O hâlde hayatın hesabını yalnızca “Bugün ne kazandım?” diye tutmamak gerekiyor. Bazen akşam eve dönerken kendimize başka sorular sormalıyız. Bugün ne öğrendim? Kime yardım ettim? Kimin hayatına güzel bir şey bıraktım? Doğa için ne yaptım? Sevdiklerime onları sevdiğimi hissettirdim mi? Bugün gerçekten yaşadım mı? Ve hepsinden önemlisi bugün ne biriktirdim?

Çünkü insan birikimdir. Bir gün son zirvemizden geriye baktığımızda hayatımızın değerini ne kadar yükseğe çıktığımız değil, kimlerle yürüdüğümüz, yol boyunca nelere dokunduğumuz ve arkamızda nasıl bir iz bıraktığımız belirleyecek.

Ali Şahin
Ayaş, Mersin
05 Eylül 2026

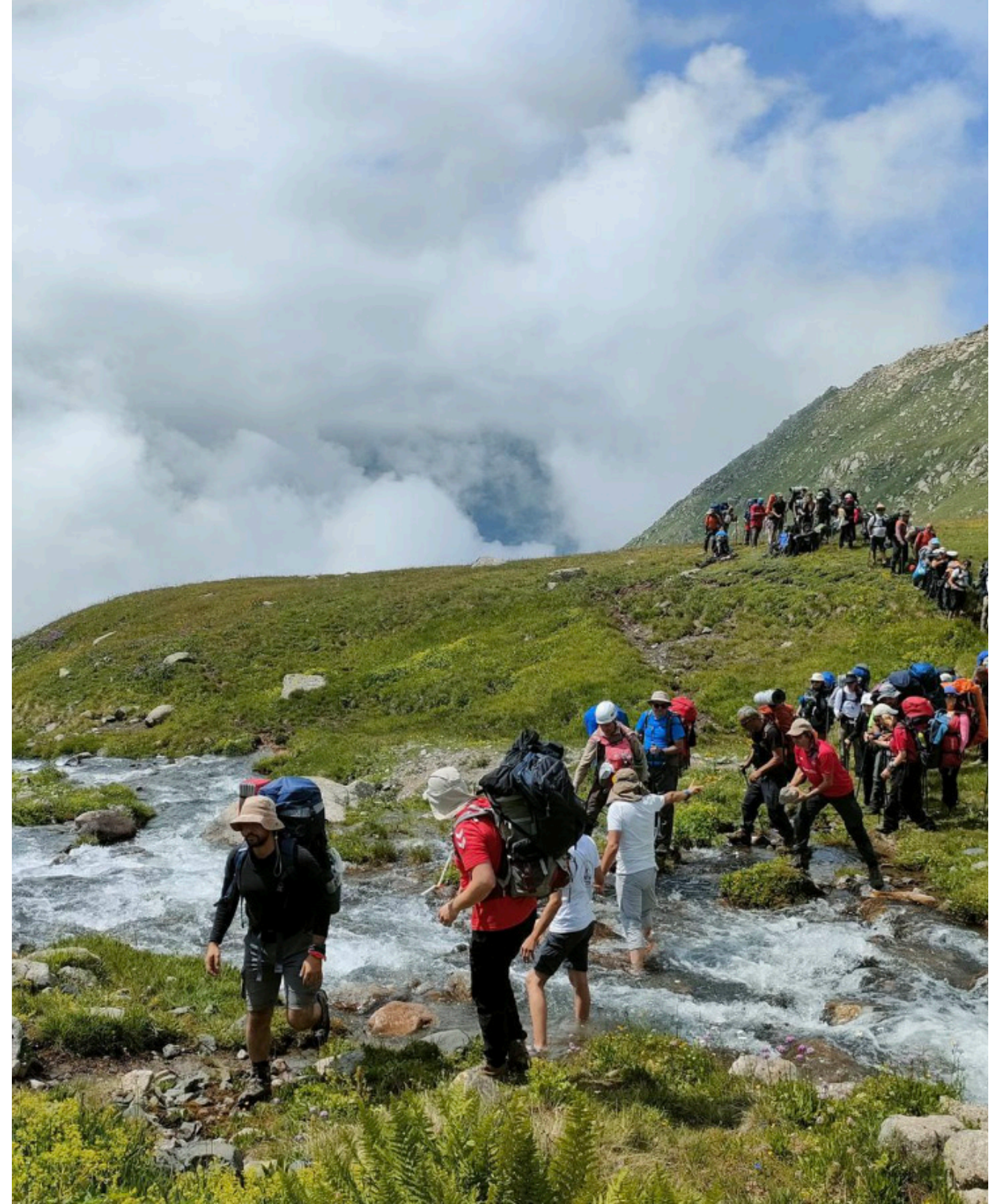
St. Tryphon Katedrali (Aziz Tryphon Katedrali)

Konum: Kotor Eski Şehir (Old Town) merkezi, Karadağ.

Tarihçe: İlk olarak 1166 yılında inşa edilen katedral, geçirdiği depremler ve restorasyonlar sonucunda farklı mimari izler taşır. Kulelerin üzerinde yer alan 1166 ve 2016 tarihleri yapının kökenini ve dönüm noktalarını simgeler.

Mimari Özellikler: Romanesk tarzın Karadağ'daki en önemli örneklerinden biridir. İki çan kulesi ve ön cephesindeki gül penceresiyle dikkat çeker. Kuleler arasındaki balkondan meydanın manzarasını izlemek mümkündür.

Önder KOÇ

SİZDEN GELEN FOTOĞRAFLAR

Dağların arasında uzanan patikalar, coşkuyla akan dereler ve yeşilin her tonuna karışan insanlar.
Her adım doğaya biraz daha yaklaştırırken, aynı yolu paylaşmak dostluğu ve dayanışmayı büyütür.

Bazen yolun güzelliği, ulaştığımız yerde değil, birlikte yürüdüğümüz insanlarda ve yol boyunca biriktirdiğimiz anılardadır.

Kaçkar Dağcılık Rafting Kayak İhtisas Spor Kulübü (KDRK) 28. Uluslararası Dağcılık Şenliği
Mezovit, Yukarı Kavrun Yaylası, Çamlıhemşin Rize
04 Ağustos 2026

Ali ŞAHİN

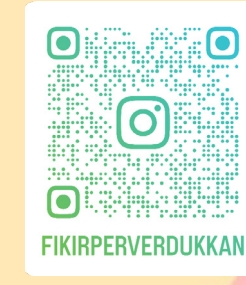
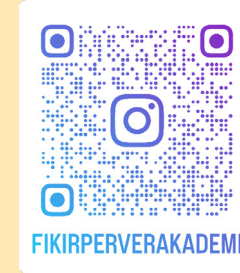
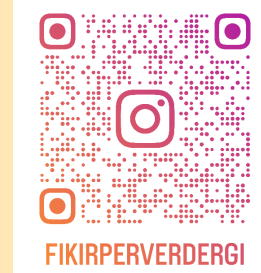
Trabzon Atatürk Köşkü,

Trabzon'un Ortahisar ilçesinin Soğuksu semtinde küçük bir çam korusu içinde yer bir köşktür.
Trabzon eşrafından, ticaret ve bankerlik yapan, Rum asıllı Konstantin Kabayanidis tarafından yazlık olarak kullanılmak üzere yaptırılmıştır. Yapımına 1890'da başlanıp 1912'de tamamlanmıştır. Taş, tuğla ve ahşap malzemeler ile yığma yapı tekniği kullanılarak yapılan ve bodrumu ile birlikte dört kattan oluşan köşk, Batı Rönesans mimarisinin etkilerini taşır.

RAFİYE ÖZTÜRK

Bizi sosyal medya hesaplarımızdan takip etmeyi unutmayın !

Sanat, dünyayı yansıtan bir ayna değil dünyanın onunla şekillendirildiği bir çekiştir.

Bertolt Brecht

Yaşam, sadece birkaç uygulamaya geçirilebilir girişi bulunan bir tiyatro salonudur.

Victor Hugo

Tiyatro tutkusu giderek hayata daha bir demokrat, daha bir özgürlükçü, daha bir barışçıl bakmamı sağladı.

Rutkay Aziz

Tiyatro, uygarlığı, bütün yurt sathına ulaştıran çok etkin bir sanat dalı.

Haldun Taner

FİKİR PERVER
Fikir, Sanat ve Edebiyat...

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından başlatılan köy okullarına kütüphane kurma projesi bugün itibariyle **28 okula ulaşmıştır**. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

Gidilen okul sayısı: 28
Götürülen kitap sayısı: 10175
Toplanan kitap sayısı: 12117

 Geleceğimiz Kitapta

 @geleceğimizkitapta